

Освітнянське джерело

Офіційне видання
Департаменту освіти Вінницької міської ради
та комунальної установи
«Міський методичний кабінет»
№9 листопад 2018 року

**Вітаємо переможців X міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті»!
(докладніше читайте на сторінці 2)**

В номері:

Л.Т. Зима «Ранкові зустрічі – інструмент у створенні класної спільноти». З досвіду роботи.....	4
Л.О. Любчак «Географічні дослідження на території України» Добірка уроків. Панорама творчих уроків.....	12
Ж.О. Воловодівська «Позитивна психологія, педагогіка партнерства». Сторінка психолога.....	25
Т.В. Докійчук «Форми роботи соціального педагога з розвитку комунікативних здібностей учнів». Сторінка психолога.....	27
Л.П. Очеретна, Н.Д. Таранюк «Квест-гра "У пошуках скарбу рідного краю"». Виховна робота.....	30

Вітаємо переможців X міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті»!

23 – 25 жовтня 2018 р. у приміщенні Київського Палацу дітей та юнацтва за адресою: вул. І. Мазепи, 13 (м. «Арсенальна») проходить **Десята міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті» та восьма міжнародна виставка «World Edu».**

23 жовтня 2018 р. об 11:00 у Київському Палаці дітей та юнацтва відбулося урочисте відкриття **Десятої міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті» та восьмої міжнародної виставки «World Edu».**

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 605-р виставці «Інноватика в сучасній освіті» надано статус міжнародної.

Організатор: Компанія «Виставковий Світ» за підтримки та участі Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України.

Міжнародний форум «Інноватика в сучасній освіті» - найбільш представницький і професійний захід в освітньому просторі нашої країни, спрямований на презентацію, обмін досвідом, узагальнення та поширення інноваційних досягнень, набутих у практичній діяльності навчальних закладів, використання міжнародних освітніх новацій, ознайомлення з засобами навчання, проектами та програмами.

За рішенням оргкомітету **Десятої міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті - 2018»** переможцями в різних номінаціях визначено та нагороджено:

золотою медаллю:

- Комунальний заклад «Гуманітарна гімназія № 1 ім. М.І.Пирогова Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 20 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «НВК: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів-гімназія № 23 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Спеціалізована загальноосвітня школа І ступеня з поглибленим вивченням іноземних мов № 25 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа ІІ-ІІІ ступенів № 31 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 35 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 52 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 60 Вінницької міської ради»;

- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 14 Вінницької міської ради»;

срібною медаллю:

- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I ступеня № 5 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 12 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 36 Вінницької міської ради»;
- Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 4 Вінницької міської ради».

бронзовою медаллю:

- Комунальний заклад «НВК: загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія № 6 Вінницької міської ради».

Бажаємо всім переможцям подальших творчих злетів, нових ідей та нових перемог!

Методист з навчальних дисциплін КУ "ММК" Півторак А.А.

Ранкові зустрічі – інструмент у створенні класної спільноти

матеріал підготувала

Зима Людмила Трохимівна,

методист з початкового навчання комунальної установи "Міський методичний кабінет"

Ранкова зустріч з дітьми дає педагогам можливість навчити дітей взаємній повазі та позитивному ставленню один до одного, сприяти формуванню цілісного колективу. Під час ранкової зустрічі вчителі моделюють поведінку, яку вони очікують від дітей: як слід розмовляти з людьми, як слухати їх, як дивитись один одному в очі, як читати повідомлення, як обмінюватись думками, правильно відповідати тощо. Ранкові зустрічі дають можливість показати дітям, що вони є колективом і водночас часткою більшої спільноти.

Ранкова зустріч має чотири елементи: привітання, обмін інформацією, групове заняття та щоденні новини.

1) **Вітання** – перший компонент ранкової зустрічі. Учні разом із вчителем, (асистентом учителя, якщо він є) розміщуються у колі. Усі діти вітаються і це забезпечує розуміння, що вони є важливими членами групи. Всі звертаються один до одного на ім'я, що допомагає створити атмосферу дружби та приналежності до групи. Вітання створює спокійний і розважливий настрій для наступного елементу зустрічі – *групового заняття*.

2) **Групове заняття** – другий компонент ранкової зустрічі, що розпочинається після спокійного періоду обмірковування інформації. У класі створюється відчуття єдності, радості через виконання пісень, участі в іграх, коротких і швидких заняттях. Ігри та заняття, позбавлені елементів суперництва, кооперативні за суттю, враховують індивідуальний рівень розвитку певних навичок дітей. Такі групові заняття, здебільшого, пов'язані з навчальною програмою чи темою, яка в цей час вивчається у класі.

3) **Обмін інформацією** – третій компонент ранкової зустрічі. Учні висловлюють свої думки, обмінюються ідеями та пропонують важливі для них теми для обговорення. Діти мають змогу дізнатися щось один про одного. Обмін інформацією допомагає розвивати навички, які дають змогу навчатися впевнено говорити і слухати. Кожна дитина може поставити запитання чи прокоментувати, а учень, який повідомляє інформацію, відповідає на запитання та коментарі товаришів.

4) **Щоденні новини** – завершальний елемент ранкової зустрічі. Це коментування письмового оголошення, яке щодня вивішується на відповідному стенді чи дошці. Письмове оголошення налаштовує учнів на те, що має вивчатися цього дня, а також дає можливість обмірковувати події та навчання попередніх днів.

Щоденні новини допомагають дітям тренувати навчальні навички, що сприяють розвитку математичних та мовленнєвих навичок. Щоденні новини можуть містити різноманітні завдання (заповнення календаря, перегляд розкладу виконання робіт, створення графіка погоди), що активізує початок індивідуальної роботи або діяльність у центрах активності.

Такі заняття дають дітям змогу розвивати соціальні та навчальні навички, поєднуючи соціальний, емоційний та інтелектуальний розвиток кожного учня. Повторення позитивного досвіду сприяє розвитку доброти, емпатії та інклюзії, а також дає надзвичайні результати як у спільноті класу, так і поза його межами. Педагоги відповідають за проведення ранкової зустрічі та моделювання демократичної поведінки.

ЗНАЧЕННЯ РАНКОВОЇ ЗУСТРІЧІ

Створення спільноти

У чому полягає важливість створення спільноти? Спільнота дає відчуття приналежності. Члени спільноти пов'язані один з одним спільними інтересами та цінностями. Люди, які відчують себе частиною спільноти, виходять за межі свого безпосереднього інтересу заради користі групи. Вони піклуються один про одного. Коли вони почуваються частиною спільноти, то більше й довше працюють задля її інтересів. Вони знають сильні сторони кожного учня класу та можуть, за потреби, їх використовувати. Вони навчаються один від одного, розширюючи знання і досвід усіх членів спільноти. У процесі спільної роботи виникає певний рівень довіри поміж членами спільноти. Спільноти можуть самовдосконалюватися, отримуючи зворотний зв'язок один від одного.

Розвиток навичок спілкування

Уміння говорити і слухати є найважливішими якостями, які необхідні для демократичної культури. Учні молодших класів можуть висловлювати свою точку зору, чути відмінні думки інших людей, аналізувати їх. Ранкова зустріч дає дітям змогу брати участь у групових обговореннях, а педагогам – моделювати й активно розвивати у дітей вміння та навички ефективного спілкування. Люди, які можуть ефективно спілкуватися:

- Висловлюють свої думки таким чином, щоб їх розуміли інші.
- Уважно слухають, коли говорять інші.
- Вирішують проблеми за допомогою слів.
- Пропонують свої ідеї класу.

Ці навички мають дуже важливе значення для успішного життя в колективі, спільного навчання та розв'язання конфліктних ситуацій. Ранкова зустріч – ідеальна можливість для розвитку цих навичок.

Передбачається, що учні робитимуть свій внесок у роботу групи в навчальній, соціальній, емоційній, практичній сферах. Вони потрібні, від них залежать інші, їх цінують за особистий внесок. Діти потребують практичного досвіду у висловленні власних думок, у кращому пізнанні один одного, у визнанні сильних сторін і талантів своїх однолітків. Такі заняття, як ранкова зустріч, дають змогу постійно розвивати ці навички.

Розвиток соціальних навичок

Завдяки практиці ранкової зустрічі учні початкової школи переходять від зосередження уваги на власній особистості до охоплення нею інших. Соціальні

переваги цього підходу сприяють розвиткові емпатії, активному слуханню однолітків, навчають дітей розуміти позиції інших людей. Уміння сприйняти точку зору іншої людини руйнує упередженість, сприяє толерантності та визнанню відмінностей. Такі соціальні компетентності допомагають людям жити у взаємній повазі, створюють умови для позитивного, відкритого спілкування між окремими членами суспільства. Це основні навички, необхідні для демократії.

Соціальні навички розвиваються не в ізоляції, і не тоді, коли діяльність та моделі поведінки жорстко визначені. Здатність ефективно говорити і слухати, робити вибір, а також залагоджувати конфлікти, коли вони виникають, – усе це має найважливіше значення для функціонування будь-якої спільноти. Діти потребують спокійної та інклюзивної атмосфери. Їм потрібні можливості експериментувати та різними способами розповідати, спілкуватися та отримувати задоволення від перебування в колі своїх однолітків.

Створення позитивного настрою

Повсякденні вправи, які практикуються під час проведення ранкової зустрічі, допомагають учням зблизитися зі своїми однолітками, навчитися співпрацювати, утримуватися від критики інших, поважати інших як особистостей. Позитивний настрій у класі створюється за рахунок: атмосфери довіри; відчуття приналежності до спільноти; участі у прийнятті рішень; доброти та заохочення з боку однолітків; вільного від критики ставлення вчителя; очікування конкретних результатів; справедливості та неупередженості.

ВІТАННЯ

Діти хочуть, щоб їх любили, цінували дорослі та однолітки, прагнуть почуватися часткою класу. Вітання адресується кожному учню по черзі, вербально або невербально всіх запрошують до кімнати. Під час вітання кожна дитина з повагою звертається до інших на ім'я; в колі створюється доброзичливий настрій. Учні усвідомлюють свою важливість і допомагають іншим відчувати себе членами групи, яких цінують.

Практика щирого привітання інших є головною метою етапу Вітання, що є важливим елементом демократичного освітнього середовища, орієнтованого на дитину. Вчитель розпочинає вітання, звертаючись до когось персонально, наприклад: «Доброго ранку, Оленко. Я рада, що ти тут». Процес привітання кожного учасника окремо, зазвичай, відбувається по колу, зліва направо. Кожна дитина, після того, як її привітали, в свою чергу вітає іншу. Коло включення поширюється на всю групу, а потім і на більш широку спільноту.

Використання різноманітних стилів чи форматів вітання спонукає педагогів міркувати щодо унікальних особливостей учнів їхнього класу. Діти створюють чудові нові привітання для ранкової зустрічі. Така практика заохочує їх і додає впевненості у собі.

Прості вітання

- Рукостискання.
- Вітання різними мовами.
- «Хай-файв» (вітання, коли одна людина плескає піднятою долонею в долоню іншої людини).

Вітання і відповіді

Діти передають один одному якийсь конкретне привітання і відповідь, наприклад: «Доброго ранку, Андрійко» – «Доброго ранку, Марійко» доти, поки звернення не обійде коло дітей. Вітання можна легко змінювати шляхом:

- Зміни або додавання нових слів, наприклад: «Привіт, Андрійко, я рада, що ти прийшов».
- Використання іншої мови, можливо тієї, яку дитина використовує вдома (наприклад, румунської, російської, англійської тощо).
- Додавання жестів – таких, як рукоштовнання, махання рукою, або інструкцій, наприклад: «Вставайте, коли почуєте своє ім'я».
- Зміни послідовності привітання інших, наприклад, оминати кожен другу дитину, яка сидить у колі.

Вітання - знайомства

Вітання – знайомства, які дають можливість дітям краще познайомитись один з одним, також можна провести під час ранкової зустрічі.

- Заготуйте картки з іменами кожної дитини. Кожна дитина витягує картку і вітає того, чиє ім'я на ній написано. Якщо у класі присутні відвідувачі (гості), зробіть картки з їхніми іменами, щоб була можливість привітати і їх.
- Окремі члени групи можуть відрекомендуватися в особливий або жартівливий спосіб. Наприклад, попросіть учнів додавати до привітання прикметники для опису себе («Доброго ранку, я розумний Миколка»). Для учнів початкової школи буде своєрідною фонетичною вправою, коли необхідно вживати прикметники, що починаються з того ж звука, що і їхнє власне ім'я («Доброго ранку, я смілива Софійка»).
- Запропонуйте кожній дитині відрекомендувати особу, що сидить поруч з нею, якимось особливим чином. Наприклад: «Аліса, я рада, що ти прийшла. У тебе такі чудові малюнки».

Вітання - знайомства можуть бути як запропонованими, так і особистими: «Це моя однокласниця Дарина. Їй десять років. Дарина любить гратися з м'ячем і відвідувати спортивну секцію».

ГРУПОВІ ЗАНЯТТЯ

Мета групових занять полягає в об'єднанні групи. Кожний член групи приєднується до спільних розваг – співає, грається в ігри, бере участь у виконанні різних вправ. Серед цих вправ мають бути ігри, які не передбачають суперництва, а також завдання кооперативного характеру, де цінуються та враховуються індивідуальний рівень навичок та інтереси дітей. Ці заняття потребують від учнів використання навичок критичного мислення і сприяють самовираженню. Групові заняття можуть бути структуровані та містити завдання, пов'язані з навчальною програмою. Інтелектуальні ігри і завдання, спрямовані на розвиток етичних і моральних почуттів. Їх можна використовувати в якості вступу до роботи в класі та для обговорень.

Групові заняття під час ранкової зустрічі дуже добре проводити після спокійного обмірковування періоду обміну інформацією, коли діти готові до участі в активніших видах діяльності. Групові заняття менш структуровані, ніж такі

компоненти ранкової зустрічі як вітання та обмін інформацією, і спрямовані на задоволення притаманного дітям бажання рухатися.

Групові заняття, зазвичай, є другим компонентом ранкової зустрічі, з яким треба знайомити учнів. Водночас, вони можуть, наприклад, разом співати пісеньку, беручи таким чином участь у групових заняттях, ще до офіційного їх представлення. Після того як діти опанують такий компонент ранкової зустрічі, як вітання, педагоги можуть ознайомити їх із груповими заняттями, обговоривши, насамперед, значення слова «спільнота».

«Музичні стільці»

Коли грає музика, учні ходять навколо стільців, розставлених колом. Коли музика припиняється, кожна дитина має сісти на стілець. Якщо стільців недостатньо, діти вирішують, яким чином знайти кожному місце. Після кожного такого етапу один стілець забирають, аж поки не залишиться лише кілька стільців, на які мають сісти всі учні.

«Доторкнись до синього»

Учні можуть розпочати гру у колі, але потім їм потрібно мати можливість вільно пересуватися. Ведучий розпочинає гру словами: «Доторкнись до синього!» (Можна використовувати набір кольорових карток). Учні мають торкнутися синього кольору на своєму одязі або на одязі інших. Вони можуть торкатися пальцем, коліном, ліктем, головою тощо.

Потім ведучий називає інший колір, наприклад: «Доторкнись до червоного!». Діти, продовжуючи триматися за предмет синього кольору, мають водночас зуміти торкнутися червоного кольору. Протягом гри спонукайте дітей допомагати один одному торкатися відповідних кольорів. У цій грі немає тих, які програли або вибули з гри! Ця гра – зусилля усієї групи. Якщо хтось не в змозі утримати рівновагу або падає, гра починається спочатку.

«Характеристики людей»

Оберіть кількох учнів і поставте їх поруч один з одним. Вони повинні мати щонайменше одну спільну ознаку (наприклад, темне волосся). Решта дітей, які стоять у колі, мають визначити цю характеристику. Якщо хтось здогадується, то пропонує іншій дитині з кола, хто має таку ж характеристику, приєднатися до групи.

«Оцінювальна банка»

Покладіть у банку певну кількість будь-яких предметів. Запропонуйте учням припустити, кількість предметів у банці. Можливо змінити цю вправу, записуючи відповіді на великому аркуші паперу. Запишіть припущення кожної дитини. Збережіть ці записи та розмістіть їх у класі або з'єднайте разом і зробіть *Книгу приблизних оцінок нашого класу*.

ЩОДЕННІ НОВИНИ

Головна мета щоденних новин полягає у наданні інформації. Щоденні новини містять коротке повідомлення, складене педагогом (або під його керівництвом), яке

вивішується таким чином, аби всі могли його прочитати; короткі усні оголошення; а також, залежно від віку дітей, різноманітні завдання (наприклад, календар погоди, розклад виконання робіт тощо).

Щоденні новини сприяють розвитку демократичної практики через надання інформації, важливої для всіх, у письмовій або усній формі.

Письмове повідомлення на дошці, зазвичай, складається з конкретних і сталих компонентів. Наприклад, щоденні новини можуть містити:

- Особливе вітання.
- Календарну інформацію.
- Повідомлення або інформацію про поточну тему навчальної програми або тему обговорення.
- Пояснення щодо плану роботи на день.
- Інформацію про конкретні види роботи або обов'язки.
- Особливе прохання або завдання, що потребує виконання.
- Спеціальні оголошення.

Щоденні новини мають бути прості, чіткі та стислі. Інформація – легкою для читання, розбірливо написана, аби мати змогу прочитати її, проілюструвати правильне написання літер і цифр.

Доброго ранку, діти!

Сьогодні понеділок.

Сьогодні 1 грудня 2018 року.

Погода сонячна і прохолодна.

На нас сьогодні чекає (Сьогодні ми будемо ...)

Для того щоб максимально використати всі можливості, щоденні новини мають:

- бути візуально і фізично доступними для всіх;
- сприяти розвитку навичок читання і надавати змогу постійно здійснювати необхідні адаптації;
- бути чіткими, простими і стислими;
- бути розбірливо і охайно написаними;
- враховувати мовні знання, що відповідають вікові дітей;
- враховувати вміння читати, що відповідають вікові дітей;
- враховувати вміння писати, що відповідають вікові дітей;
- бути у сталому форматі.

Необхідні матеріали: фліп-чарт, дошка, великі аркуші паперу, яскраві кольорові маркери або крейда. Візуальний дисплей має бути доступним для того, щоб діти мали змогу писати. Папір кращий для використання, оскільки окремі аркуші щоденних новин можна збирати, зробити з них книгу класу, або наприкінці дня передати батькам когось із дітей. Якщо щоденні новини збирають і скріплюють, у такий спосіб педагог демонструє учням їх важливість. Вони стають історією класу і свідчать про його розвиток. Коли учні дорослішають і переходять до середньої школи, потреба у записах і збереженні щоденних новин зменшується.

Щоденні новини допомагають зробити легкий перехід до вибору заняття або до наступного навчального етапу дня. Якщо ранкова зустріч стає задовгою, такі

оголошення, як календар, додаткові ігри, робота з розкладом, інші питання можна перенести на інший час.

ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Практика обміну інформацією – це найважливіший компонент ранкової зустрічі. Під час обміну інформацією учні висловлюють свої власні ідеї, стурбованість, досвід, почуття, а також обмінюються важливими для них речами. Інші діти ставлять запитання або коментують. Особа, яка висловлює свої думки, відповідає на запитання. Таким чином діти дізнаються про інших і надають можливість іншим краще пізнати себе.

Обмін інформацією виховує в учнів навички вільно висловлюватися перед іншими дітьми та батьками. Діти потребують практики, аби почуватися спокійно й компетентно, висловлюючи свої ідеї у класі. Певні моделі, пов'язані з обміном інформацією, дають дітям можливість відчувати до себе відповідну увагу. Діти впевненіше висловлюються, коли знають, що їх поважатимуть і слухатимуть, що вони зможуть чітко висловлювати свої думки.

ПЛАНУВАННЯ РАНКОВОЇ ЗУСТРІЧІ

Оточення (у приміщенні, чи то поза його стінами) має бути гостинне, затишне і достатньо просторе для того, щоб у ньому могли зібратися всі учні класу. Запровадження ранкової зустрічі не потребує багато матеріалів. Для проведення ранкової зустрічі потрібні визначений час, місце, килим або інше покриття на підлозі, а також стенд або класна дошка.

Планування ранкової зустрічі проводиться так само, як і планування уроків. Планування всіх компонентів зустрічі має враховувати:

- інтереси й ідеї окремих дітей;
- інтереси й ідеї групи;
- навчальні теми;
- ідеї, що виникли;
- проблеми або занепокоєння, що витікають з відгуків або групових обговорень.

Рекомендовану послідовність компонентів – вітання, обмін інформацією, групове заняття, щоденні новини – можна змінити відповідно до потреб кожного класу. Деякі педагоги закінчують ранкову зустріч груповим заняттям, оскільки воно створює відчуття спільноти, готує клас до роботи упродовж дня. Інші завершують ранкову зустріч щоденними новинами, оскільки це створює перехід до навчального матеріалу. Дехто проводить обмін інформацією окремо від ранкової зустрічі задля її скорочення або для підвищення уваги до цього важливого компонента. Педагоги можуть експериментувати і знаходити те, що ідеально підходить для їхнього класу. Задовольняючи потреби й інтереси класу, ранкова зустріч стає їх власним набуттям, і відтак – набуває більшого сенсу для дітей.

СТВОРЕННЯ ПРАВИЛ КЛАСУ

У класі орієнтованому на дитину, учні самостійно керують власною поведінкою і приймають правильні рішення під керівництвом вчителя. Педагоги сприяють розвитку самоконтролю, дозволяючи дітям встановлювати основні принципи поведінки у класі через запровадження правил класу.

Правила класу – це позитивні висловлювання, що окреслюють принципи поведінки учнів у класі. Вони сприяють вирішенню етичних проблем, що можуть виникати у навчальному закладі. Діти, дотримуючись принципів, які вони розробляють для класу, демонструють відповідальність і незалежність.

Коли на дітей покладається відповідальність за власний вибір і прийняття рішень, які впливають на клас, вони розуміють необхідність правил. Ці правила не є довільними або відірваними від дійсності. Вони спрямовують індивідуальні вчинки на досягнення користі для всієї спільноти. Подібно до законів, правила мають на меті гарантувати безпеку людей, захищати особисті права і свободи, а також керувати поведінкою. В них йдеться не про те, чого не потрібно робити, а про те, що необхідно робити.

Коли учні беруть участь у процесі створення правил, у них виникає почуття причетності до спільної справи. Вірогідніше, що діти виконуватимуть правила, які вони створили самі, аніж підкорюватимуться правилам, нав'язаними іншими. Після розроблення правил, їх друкують на плакаті та розміщують на видному місці у класі, де учні можуть їх часто бачити. Важливо також час від часу переглядати правила – деякі з них можуть втратити свою актуальність, натомість може з'явитися потреба у створенні нових правил. Цей момент дає можливість дітям зрозуміти, що правила, якими б хорошими вони не були, не є вічними і потребують перегляду і переоцінки.

Для того, щоб розпочати процес створення правил класу, педагоги наводять приклади коротких, стислих позитивних висловлювань, наприклад: «Ходити у класі спокійно»; «Класти матеріали на місце»; «Вирішувати проблеми за допомогою слів»; «Слухати, коли хтось говорить». Педагоги також мають ініціювати висловлення дітьми своїх ідей. У міру надходження ідей стосовно правил, їх записують на великому аркуші паперу. Запис дає дітям змогу обговорювати свої ідеї, оцінювати всі пропозиції й об'єднувати взаємопов'язані. Правила, сформульовані у негативному стилі – «Не бігати», «Не перебивати інших» краще переформулювати у позитивні. Доопрацьований список треба прочитати вголос. Рішення щодо затвердження правил приймається всією групою. Краще прийняти кілька конкретних, а не багато детальних правил.

Правила класу також можна створювати, коли виникають проблеми. Наприклад, якщо діти перебивають один одного під час групового заняття з розвитку мовлення, як наприклад «Крісло автора», педагоги можуть організувати спеціальні збори або запланувати роботу з прийняття правил під час ранкової зустрічі. Здійснюючи відповідні заходи, педагог надає дітям можливість звернути увагу на конкретний прояв поведінки і створити правила, якими будуть керуватися діти.

Географічні дослідження на території України

Конспекти уроків з географії в 8 класі

Любчак Ірина Олександрівна,

методист з навчальних дисциплін комунальної установи
«Міський методичний кабінет»

УРОК 1.

Тема: Географічні відомості про територію України

античних географів, «Повісті минулих літ»,
літописах. Перші карти України. Дослідження
природних умов і природних ресурсів України
у XVIII-XIX ст. Географічні дослідження України
в XX ст.

Мета: сформувати в учнів загальне уявлення щодо

географічних відомостей про Україну за різних
часів; систематизувати знання учнів про території,
що їх описано античними авторами;
розвивати навички роботи з картою, підручником;
виховувати інтерес до вивчення географії України.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу, формування
нових знань, умінь, навичок.

Обладнання: фізична карта України, портрети дослідників

Опорні та базові поняття: географічні дослідження,

літературні і картографічні

джерела минулих часів.

Учень називає:

- географічні відомості про територію України різних часів;
- видатних учених-дослідників природних умов і природних ресурсів України.

Учень характеризує:

- періоди географічного вивчення території України;
- внесок відомих вчених у дослідження природних умов і природних ресурсів України.

Учень аналізує:

- історію географічного вивчення території України.

Учень користується:

- географічною енциклопедією України;
- творами відомих географів.

Хід уроку:

I. Організаційний момент.

Стратегія «Шкала знань».

Учні оцінюють свої знання по 12-бальній шкалі. Протягом уроку додається інформація – учні змінюють свою оцінку.

II. Актуалізація опорних знань, вмінь і навичок учнів.

- Що вам відомо з курсів історії України, літератури про територію України в минулі часи?
- Які з відомих вам дослідників давніх часів описували територію України?
- Яким чином у минулі часи люди накопичували й передавали знання про відомі їм землі?
- Чи бачили ви під час якихось екскурсій чи в нашому населеному пункті пам'ятники, меморіальні дошки, встановленні на честь видатних дослідників української природи? Кого саме?

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Стратегія «Кубування»: діти в зошитах пишуть словосполучення *територія України*. Вчитель повертає куб на якому написанні запитання:

1. Що це?
2. На що схоже?
3. Звідки це?
4. Про що ти згадуєш коли чуєш це словосполучення?
5. Для чого це?
6. Аргумент: *за/проти*.

Стратегія «Авторське крісло»: учні по одному виходять на клас і зачитують свої відповіді. В ході дискусії виявляється багато «білих плям». Вчитель робить висновок:

- Ми часто говоримо, що наша країна багата своїми природними ресурсами, має сприятливі для життя людини природні умови. Давайте з'ясуємо, хто залишив для нас відомості у цій галузі.

IV. Вивчення нового матеріалу.

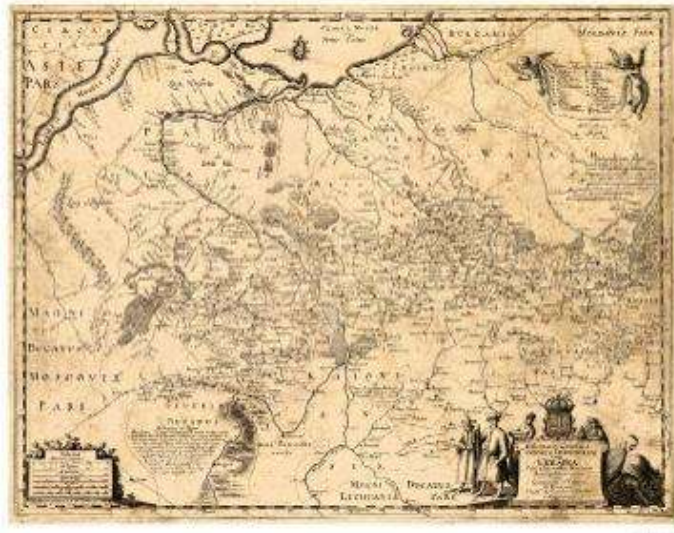
Стратегія «Звіт з використанням джерел» (таблиця). Учням пропонується скласти таблицю «ЗВІТ», використовуючи дані підручника, географічної енциклопедії України, твори відомих географів, фізичну карту України в атласі.

№	Прізвище дослідника:	Роки життя:	Внесок в географію України:
---	----------------------	-------------	-----------------------------

Для того, щоб скерувати роботу учнів, їм дається п'ять основних напрямків:

- античні відомості;
- описи середньовіччя;
- дослідження Г.Л. де Боплана;
- дослідження XVIII ст.;
- дослідження XIX ст.;

Також дається додаткова інформація:

Генеральна карта України Боплана, 1648

Страбон

Пліній старший

Птоломей

Геродот

Загальноприйнято називати великого давньогрецького історика Геродота (V ст. до н.е.) "батьком європейської історії", хоча в дійсності його розповідь охоплює країни і народи всієї відомої на той час ойкумени, а основною його метою було залишити нащадкам картину грандіозної боротьби поміж греками і східним світом. Скіфію–Україну Геродот описав найдетальнішим чином у IV книзі своєї "Історії", відомої як "Скіфський логос". Жодна інша країна Європи, окрім Греції, і частково Болгарії (колишньої Фракії) не може цим похвалитися – "Записки про галльську війну" Ю. Цезаря (що стосуються кельтської доби в історії Франції) були написані на 4, а "Германія" Таціта на 5,5 століть пізніше. Тому Геродот по праву може вважатися перш за все "батьком української історії".

В XIX ст. великий внесок у вивчення античної географії України зробило "Одеське товариство історії і старожитностей". Ф. Міщенко, доцент Київського університету, дав кращий на той час повний переклад "Історій" Геродота (т.1, 1885; т.2, 1888) та написав декілька ґрунтовних аналітичних досліджень з цієї теми: "До питання про географію та етнографію Геродотової Скіфії", "До питання про царських скіфів" та інші. Скіфська тема бентежила розум і у Львові. Професор Львівського університету Ізидор Шараневич написав працю "Критичний погляд на історію карпатських народів в античні і середньовічні часи" (1871), другий розділ якої присвячений Геродоту, його попередникам і послідовникам. А етнограф та історик О. Партицький у книзі "Велика слов'янська держава" (1889) розвинув концепцію, яка ототожнювала скіфів зі слов'янами.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

- Що було відомо про територію України в античні часи?

- Хто з античних авторів описував Україну?
- Коли і де було вперше вжито назву «Україна»?
- Які твори європейців епохи Великих географічних відкриттів містять опис України?

VI. Підсумок уроку.

Заключне слово вчителя:

- окремі частини території України було описано ще античними авторами;
- сама назва нашої країни почала вживатися з XII століття;
- активні стосунки з сусідами обумовили зацікавленість у географічних знаннях про Україну в усі історичні періоди.

Стратегія «Шкала знань».

Учням пропонується змінити свою оцінку знань за 12-бальною шкалою, враховуючи набуті знання протягом уроку.

VII. Домашнє завдання.

1.Опрацювати матеріал § підручника.

2.Окремим учням підготувати повідомлення про дослідження території України В.Вернадським, С.Рудницьким, Г.Висоцьким, П.Погребняком, Б.Срезневським, В.Кубійовичем.

Приклад готової таблиці:

№	Прізвище дослідника:	Роки життя:	Внесок в географію України:
1.	Геродот	484-425рр. до н. е.	Описував землі Скіфії (північне Причорномор'я і Придніпров'я) в однойменній праці.
2.	Страбон	65р. до н. е.-23р. н. е.	Висвітлював у своїй праці «Географія» відомості про природу і господарство Північного і Східного Причорномор'я.
3.	Гійом Левасер де Боплан	1600-	Дав ґрунтовний опис

		1673рр.	багатьох українських земель, склав їх перші детальні карти.
4.	В.Ф. Зуєв, П.С.Палас	1721р.	Відкриття родовищ кам'яного вугілля в Донбасі. Відкриття залізорудних відкладів у Придніпров'ї. Перше детальне вивчення Криму.
5.	П.П. Чубинський	1839-1884рр.	Дослідник-народознавець, один з організаторів Українського географічного товариства.
6.	В.В. Докучаєв	1846-1884рр.	Комплексно досліджував природу Полтавщини, Причорноморських степів; засновник ґрунтознавства.
7.	П.А. Тутковський	1858-1930рр.	Геологічні і гідрогеологічні дослідження, висунув гіпотезу походження лесів, один з ініціаторів створення Української АН.
8.	А. Реман	1840-1917рр.	Геоботанічні дослідження Карпат, Поділля, заснував першу в Україні географічну кафедру у Львівському університеті.

Урок 2.

Тема: Роль у вивченні природи та господарства України

В.Вернадського, П.Тутковського, С.Рудницького, Г.Висоцького, П.Погребняка, Б.Срезневського, В.Бондарчука, В.Кубійовича.

Мета: ознайомити учнів з історією географічних досліджень території України у ХХ столітті; висвітлити основні напрямки сучасних географічних досліджень; продовжити формування навичок самостійного опанування знань, роботи з додатковим матеріалом; виховувати інтерес до вивчення географії України.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу, формування

нових знань, умінь, навичок.

Обладнання: фізична карта України, портрети дослідників

Опорні та базові поняття:

географічні дослідження,

джерела географічних знань,

Українське географічне товариство.

Учень називає:

- географічні відомості про територію України різних часів;
- видатних учених-дослідників природних умов і природних ресурсів України.

Учень характеризує:

- періоди географічного вивчення території України;
- внесок відомих вчених у дослідження природних умов і природних ресурсів України.

Учень аналізує:

- історію географічного вивчення території України.

Учень користується:

- географічною енциклопедією України;
- творами відомих географів.

Хід уроку:**I. Організаційний момент.**

Стратегія «Шкала знань».

Учні оцінюють свої знання по 12-бальній шкалі. Протягом уроку додається інформація – учні змінюють свою оцінку.

II. Перевірка домашнього завдання.

Назвіть періоди географічного пізнання території України, вказавши їх основні напрямки.

III. Актуалізація опорних знань, вмінь і навичок учнів.

- Яке значення для географічного пізнання Землі мало створення географічних товариств і академій наук різних країн?
- З попередніх курсів географії пригадайте основні напрямки сучасних географічних досліджень Землі.
- В яких міжнародних наукових організаціях і дослідженнях, присвячених вивченню Землі, Україна бере участь?

IV. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Стратегія «Гроно»: Вчитель на дошці пише слово «*географія*», а учні повинні пригадати напрямки цієї науки.

Упродовж тривалого періоду пізнання природи території України було накопичено чималий матеріал. У ХХ ст. постало питання не тільки про удосконалення цих знань, а й узагальнення, систематизування. Це вимагало як енциклопедичності знань окремих дослідників, так і об'єднання їхніх зусиль.

V. Вивчення нового матеріалу.

Стратегія «Звіт з використанням джерел» (доповіді учнів з випереджувальним завданням). Учні слухають і записують у зошит відповідну інформацію.

1. 1918р. – створення Української Академії Наук.
2. Географи-дослідники ХХ століття:

В.І. Вернадський (1863-1945рр.) - перший президент АН

України, видатний геохімік, основоположник теорії про біосферу, керівник комісії з вивчення природних багатств України.

С.Л. Рудницький (1877 – 1937рр.) – польовий дослідник і географ - теоретик широкого профілю (геоморфолог, геополітик, картограф, краєзнавець, педагог), засновник і перший керівник Українського науково-дослідного інституту географії та картографії, засновник національної школи комплексної фізичної географії.

Г. М. Висоцький (1865 – 1940рр) – географ-енциклопедист, дослідник взаємозв'язків різних природних компонентів, засновник ландшафтознавства, одним із перших почав вивчати вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив.

П.С. Погребняк (1900 – 1976рр.) – географ-енциклопедист, класифікував і систематизував знання про Українське Полісся, організатор еколого-географічних стаціонарів у різних природних зонах країни, ініціатор створення Українського товариства охорони природи.

Б.І. Срезневський (1857 - 1934рр.) – метеоролог і кліматолог, один із засновників метеорологічної служби країни, розробив кліматологічне районування України.

Павло Чубинський відомий в науковому світі як етнограф – фольклорист та автор гімну “Ще не вмерла Україна”. А як географ – краєзнавець – маловідомий.

В.М. Кубійович (1900 – 1985рр.) – географ, демограф, картограф, автор багатьох наукових літературних і картографічних робіт, присвячених Україні, її народу, виданих за кордоном.

3. Науково-дослідні установи , напрямки їх досліджень.

Сучасні географічні дослідження території України, комплексне узагальнення знань відбувається планово й цілеспрямовано завдяки діяльності науково-дослідних інститутів НА України (Інститут географії, Інститут геологічних наук, Український науково-дослідний гідрометеорологічний інститут, Морський гідрофізичний інститут і Океанологічний центр та інші фахові інститути) та географічним кафедрам ВНЗ.

Сучасні дослідження спрямовані на пошуки нових родовищ корисних копалин, вивчення і прогнозування розвитку природних комплексів, моніторинг навколишнього середовища, охорону природи України, тощо.

VI. Закріплення вивченого матеріалу.

- складіть таблицю «Внесок відомих учених у дослідження природних умов і ресурсів України»;
- охарактеризуйте періоди географічного вивчення території України, зробіть узагальнюючі висновки;
- що вирізняє сучасні географічні дослідження? У чому їх практичне значення?
- охарактеризуйте роль Українського географічного товариства.

VII. Підсумок уроку.

Заключне слово вчителя:

- наукове дослідження території України розпочалося у 19 ст.;
- у створенні АН України активну участь брали відомі вчені, про яких ми сьогодні говорили;
- зараз географічними дослідженнями території України займається розгалужена мережа науково-дослідних закладів.

Стратегія «Шкала знань».

Учням пропонується змінити свою оцінку знань за 12-бальною шкалою, враховуючи набуті знання протягом уроку.

Виставлення оцінок учням.

VII. Домашнє завдання.

- 1.Опрацювати матеріал § підручника.

Позитивна психологія, педагогіка партнерства

***Воловодівська Жанна Олексіївна,
методист з практичної психології та соціальної роботи комунальної
установи "Міський методичний кабінет"***

Дитиноцентризм – ключовий принцип сучасної школи.

Місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості на основі партнерства усіх учасників навчально-виховного процесу: учителів, учнів і батьків.

Основні тенденції гуманістичної педагогіки:

- орієнтація освітнього процесу на особистісно-орієнтовану модель взаємодії між учителем та учнем,
- подолання авторитаризму з боку учителя у вихованні та навчанні,
- спроба утвердити у процесі навчання принципи взаємодії, взаєморозуміння, підтримки, усвідомленої особистої відповідальності за результати навчання.

Основними принципами педагогіки співробітництва:

- зміна стосунків з учнями, заснованих на увазі вчителя до учнів, залучення дітей до навчання, налаштування їх на успіх, постійний рух уперед;
- вільний вибір у процесі навчання;
- необхідність самоаналізу та самооцінювання;
- співпраця з батьками;
- особистісний підхід до дитини
- співробітництво та взаємодія вчителів.

Принципи педагогіки партнерства:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах, стосунках;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Нові ролі педагога:

- роль фасилітатора (від англ. facilitate – полегшувати, сприяти), той, хто підтримує дитину в її навчальній діяльності через педагогічну взаємодію, допомагає, надихає;

- роль тьютора (від англ. tutor — учитель), той, хто індивідуально працює з інтересом дитини – виявляє освітні запити, проектує освітню діяльність, організує рефлексію, проектує наступні кроки в освіті

Оновлення системи взаємостосунків між учнем та вчителем:

діалог, взаємодовіра, підтримка, приймання, активна співпраця з батьками дітей, позитивно вплинуть на шкільне освітнє середовище

- Оновлення методичного інструментарію вчителя, застосування методів навчання, заснованих на співпраці, активній участі дитини у навчанні:
- інтерактивні технології,
- організація дослідної роботи,
- стимулювання самоосвітньої діяльності учнів,
- використанні методу проектів,
- діалогічні методи,
- стимулювання висловлювання власних думок,
- створення проблемних ситуацій;
- впровадженні методів самооцінки і взаємоперевірки.

Формування нового освітнього середовища:

- розвиваюче,
- мотивуюче і для учителя, і для учня,
- яке має новітнє інформаційно-комунікаційне оснащення,
- сприяє професійній активності педагога,
- підвищує ефективність його роботи,
- уможливлює індивідуальний підхід до навчання.
- Зміна підходів до оцінювання результатів навчання - оцінювання як можливість відстеження:
- прогресу учнів,
- діагностика їх потреб,
- можливість щоденного коректування процесу навчання,
- оцінювання навиків вищого порядку: креативність, критичне мислення, пошук рішень, здатність до співпраці та взаємної відповідальності, здатність до застосування отриманої інформації тощо.

Форми роботи соціального педагога з розвитку комунікативних здібностей учнів

*Докійчук Тетяна Володимирівна,
методист з практичної психології та соціальної роботи*

Суть процесу спілкування полягає в обміні особистісними установками, поглядами, враженнями, інтелектом, досвідом, енергією учасників, і «чим більше в процес комунікації залучені емоції, пам'ять, досвід, інтелект комунікаторів, тим ефективніше процес спілкування». Психологи розглядають три функції спілкування: комунікативну, інтерактивну, перцептивну.

Фахівці виділяють умови ефективної комунікації, які допомагають успішно будувати комунікативні зв'язки :

- вміння правильно, логічно висловлюватися;
- довіра до співрозмовника;
- відвертість і щирість в процесі спілкування;
- відповідність між вербальним і невербальним способами спілкування;
- наявність єдиного комунікативного простору;
- наявність зворотного зв'язку.

Донесення цих вимог до дітей допоможе їм будувати продуктивні взаєностосунки в колективі. Разом з тим вході спілкування з однолітками в роботі соціальному педагогу потрібно акцентувати свою увагу та спрямовувати групову роботу на подолання бар'єрів у спілкуванні. Від (франц. *barrière* – перешкода) – психологічні перешкоди, що виникають на шляху отримання інформації.

Комунікативні бар'єри залежать від:

- індивідуальних особливостей особистості (сором'язливість, потайливість, некоммунікабельність);
- уваги в процесі комунікативної взаємодії;
- уміння висловлювати думки;
- різниці у віці співрозмовників;

- уміння слухати співрозмовника;
- особливих психологічних стосунків, що склалися між людьми: неприязнь, недовіра тощо.

Для допомоги дітям у подолання комунікативних бар'єрів соціальний педагог повинен залучати учнів до групових методів роботи для закріплення комунікативних навичок через виконання спеціально підібраних вправ:

- вправи – «Привітання»
- вправа – «Компліменти»
- вправа – «Незакінчені фрази: «Якщо в мене поганий настрій, я...»; «Якщо в мене поганий настрій, а до мене завітав товариш...»; «Коли мені буває дуже сумно, я, як правило...»; «Коли ти буваєш злий на когось, то...»; «Коли ти відчував себе найщасливішою людиною?» (або «Я щасливий, коли...», і навпаки, «Я нещасливий, якщо...».
- вправа «Карусель» (допомагає виробляти швидку реакцію на запропоновані обставини під час вступу в контакти з іншими людьми).

В спілкуванні дітей в силу різних обставин часто зустрічається таке явище як маніпулювання. Маніпуляція – вид психологічного впливу на особистість, уміле застосування якого призводить до управління поведінкою і бажаннями співрозмовника. Виділяють такі види маніпулювання:

- недовіра (з'являється тоді, коли людина вважає себе залежною від інших – тому стає на шлях маніпуляцій, щоб інші завжди були у неї під контролем);
- ризик і невизначеність (маніпулятор впадає у відчай чи інерцію, перетворює себе на об'єкт й інших сприймає як об'єкти і речі);
- схвалення всіх і кожного (прагнення подобатися іншим, справляти на них приємне враження).

З учнями – маніпуляторами доцільно застосовувати індивідуальні методи роботи з метою допомогти дитині зробити вибір «за» чи «проти». Для цього потрібно розділити аркуш паперу на 2 колонки. Перша колонка «за», а друга, відповідно, - «проти». Після чого оцінюється важливість даних аспектів в житті, кількість «за» і «проти». Надати можливість дитині самому зробити висновок щодо своєї поведінки.

Щоб не іти на провокацію маніпулювання, важливо навчити дітей користуватися в своєму житті корисними словесними конструкціями.

1. Почуття (мені неприємно (приємно)...).
2. Факт (що (коли)...).
3. Бажання (і мені хотілось би...).
4. Наслідки (і тоді...).

Приклад застосування техніки:

1. Я злюсь,
2. Коли люди не виконують обіцянок.
3. Тому хотілось би, щоб ти свої обіцянки виконував.

4. Тоді наші стосунки будуть теплішими і дружніми.

В ході спілкування часто виникають і конфліктні ситуації. Причинами яких є:

- зіткнення протилежних інтересів, сил, поглядів;
- протиріччя, які важко вирішуються і пов'язані з гострими емоційними переживаннями;
- відсутність згоди між двома або більше сторонами, які можуть бути фізичними особами або групами;
- суперечність, що виникає між людьми у зв'язку з вирішенням тих чи інших питань соціального або особистого життя.

В ході занять з елементами тренінгів з метою профілактики та навчання соціальний педагог повинен ознайомлювати з технікою розв'язання конфліктів.

Кроки порозуміння в конфліктній ситуації:

- Перший крок - визначення проблеми (з'ясування причин поведінки, використовуючи методи слухання).
- Другий крок - пошук можливих варіантів рішення.
- Третій крок - обговорення й оцінка запропонованих варіантів рішення (принцип задоволення потреб обох сторін).
- Четвертий крок - вибір кращого рішення. Можна письмово зафіксувати прийняте рішення підписом «контракту».
- П'ятий крок - це правила виконання рішення: що слід робити, щоб розпочати, хто буде нести відповідальність за той чи інший пункт «контракту».
- Шостий крок - оцінка, визначення, наскільки правильно було намічено спосіб дії, вирішення проблеми.

Квест-гра «У пошуках скарбу рідного краю»

*Очеретна Людмила Павлівна,
завідуюча інформаційно-
методичним відділом комунального
закладу «Вінницький міський палац
дітей та юнацтва імені Лялі
Ратушної»,*

*Таранюк Неля Демидівна,
методист спортивної та фізкультурно-масової роботи
комунального закладу «Вінницький міський палац дітей та юнацтва імені
Лялі Ратушної»*

Мета:

навчальна: закріпити знання вихованців про рідну Батьківщину, її культурні традиції;

виховна: виховувати повагу та інтерес до минулого нашого народу, формувати ціннісне ставлення до держави, суспільства, мови, сім'ї, самого себе, національну свідомість майбутніх будівників суверенної Української держави;

розвивальна: розвивати пам'ять, увагу, фантазію, творчу уяву, дружність та згуртованість; прививати гуртківцям любов до рідної землі.

Хід квест-гри

Ведуча. Доброго дня, дорогі друзі! Сьогодні під час нашої гри-квесту, що має назву «У пошуках скарбу рідного краю» ви поринете в історію нашої країни. Але для початку давайте пригадаємо один з найдавніших символів оберегів – український віночок.

- А хто знає, які саме квіти вплітали в український віночок?

- У вінок вплітали квіти, кожна з яких мала свій символ.

Мак вважається не тільки квіткою мрій, але й символом родючості, краси та молодості;

ромашка — символом кохання, ніжності та вірності; **соняшник** — відданості й вірності;

волошки у віночку — символ людяності; **ружа, мальва і півонію** — символи віри, надії,

любові; **м'ята** — оберег дитини та її здоров'я; **материнка** — символ материнської любові; **лілея** — дівочі чари, чистота, цнота, **див'ясил** — корінь дев'яти сил, який зміцнює та повертає здоров'я; **безсмертник** — символ здоров'я, загоює виразки, і рани; **цвіт вишні та яблуні** — материнська відданість та любов; калина — краса та дівоча врода; **хміль** — гнучкість і розум; **польовий дзвіночок** — вдячність.

Щоб посилити захисну силу вінка поміж квітів влітали **зілля та листя: полин** — «траву над травами», **буркун зілля** — символ вірності, що може з'єднувати розлучене подружжя; **листя дуба** — символ сили. Але чи не найсильнішим оберегам вважають **барвінок** — символ життя та безсмертя душі людської, оберіг від злих духів.

(Вихованцям пропонують обрати одну із трьох запропонованих квітів, щоб поділити учасників квест-гри на три команди).

Ведуча.

- Вітаємо команди! Оберіть, будь ласка, капітанів та назви команд...

Усім відомо, що результат квесту залежить не лише від підготовки команд, а й від їхнього бойового настрою та зібраності, але не останню роль відіграє сама фортуна. Тож нехай вона буде прихильна до всіх в однаковій мірі.

По дорозі ви, шановні учасники, як справжні шукачі пригод, зустрінетесь з Мудрецями, які на вашому шляху будуть чинити складні перешкоди (у ролі Мудреців ваші друзі).

Щоб знайти скарб, треба буде пройти **сім** перешкод. Хто першим подолає всі перешкоди, тому і дістанеться скарб.

Але отримати скарб не так-то просто. Необхідно бути активним, кмітливим, розумним. Кожна перешкода – це віроломне завдання, яке вам необхідно виконати.

На виконання кожного завдання не більше 5 хвилин.

А зараз настав час познайомити всіх вас, шановні друзі, з умовами нашого квесту. Отже, кожна команда отримає маршрутний лист, у якому позначено станції – перешкоди, на яких ви будете виконувати різні завдання. Виконане завдання на кожній станції дасть вам змогу отримати зашифровані елементи ключа, склавши їх ви зможете відкрити чарівну скриню зі скарбом.

Запрошую капітанів отримати маршрутні листи.

А тепер запрошуємо команди у дивовижну подорож по пошуку скарбу.

Завдання №1 «Кросворд»

1. Ця будівля – місце, де під час революційних подій 1919-1920 рр. розміщувалася Директорія Української народної Республіки Симона Петлюри, потім штаб Першої Української радянської дивізії Миколи Щорса. Назвіть її ім'я?
2. Ансамбль монастиря був побудований у 1624 році. Монастир входив до складу оборонного комплексу «Мури». Михайло Грохольський, брацлавський суддя та магнат, відновив монастир 1758 році. Скажіть назву монастиря?
3. Побудована вежа була у 1912 році. Висота її сягала 28 метрів. Зверху була будка для пожежника. І навіть дзвін, в який пожежник в разі потреби дзвонив, попереджаючи людей про пожежу. Як називалась вежа?
4. Після закінчення сьомого класу випускниці отримували атестат на звання вчительки початкової школи, а педагогічного (восьмого) класу — звання домашньої вчительки. Про який навчальний заклад йде мова?
5. Головний архітектор початку ХХ століття, який змінив обличчя міста. Назвіть його прізвище.
6. Який видатний український письменник в жовтні 1891 року склав екстерном іспит в реальному училищі на звання народного вчителя?
7. 1925 року центральна універсальна Вінницька бібліотека названа на честь відомого біолога. Назвіть його прізвище.

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

(К – 15, Р – 21)

Завдання №2 «Стежками України»

Козаки у своїх багаточисельних походах добре використовували знання території. Це допомагало їм обходити ворога і отримувати перемоги у битвах. А чи знаєте ви територію України? За хвилину вам потрібно вказати на карті України як можна більше областей.

Автономна Республіка Крим

Вінницька область

Волинська область

Дніпропетровська область

Донецька область

Житомирська область

Закарпатська область

Запорізька область

Івано-Франківська область

Київська область

Кіровоградська область (Кропивницька область)

Луганська область

Львівська область

Миколаївська область

Одеська область

Полтавська область

Рівненська область

Сумська область

Тернопільська область

Харківська область

Херсонська область

Хмельницька область

Черкаська область

Чернівецька область

Чернігівська область

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

(А -1, Є -8)

Завдання №3 «Секрет».

На цій зупинці запропоновані секретні шифрограми, в яких зашифровані відомі українські прислів'я про Т.Г. Шевченка.

СЕКРЕТНА АБЕТКА

О	Δ	□	#	◇	V	•	:	/	\	+
А	Б	В	Г	Г	Д	Е	Є	Ж	З	И
-	=	*	(	)	<	>	;	±	≤	≥
І	Ї	Й	К	Л	М	Н	О	П	Р	С
÷	×	≠	≈	≡	∩	∞	⊥	△	Ω	↑
Т	У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ	Ь	Ю	Я

÷О≤О≥□ \О±;□÷ ;Δ)•÷□ ×□•≥△ ≥□÷

Відповідь: Тарасів заповіт облетів увесь світ.

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

(З -10, Н -18)

Завдання №4 «Народна мудрість»

Український народ, шанував звичаї та традиції, знав народні символи. Зараз і ми визначимо, як ви знаєте та шануєте народні символи рідного народу. За одну хвилину потрібно дати якомога більше правильних відповідей. Час пішов.

1. Без них нема України (верба і калина).
2. Мати вишиває його на щастя, на долю (рушник).
3. В одній із народних пісень, Іванко вився за Галею, як ця квітка (барвінок).
4. Вона кожному може накувати долю (зозуля).
5. Вона гріє не лише тіло, але і душу українця (вишиванка).
6. Він – усьому голова (хліб).
7. Українську мову порівнюють із його співом (соловей).
8. Їх насіяла мати у моїм світанковім саду (чорнобривці).

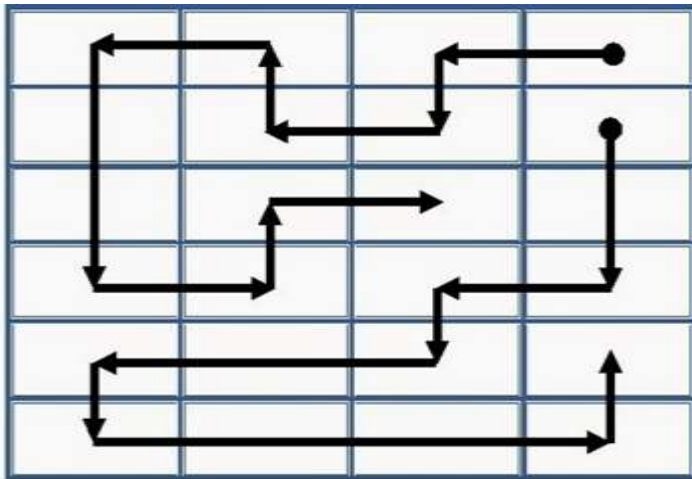
9. Вони прилітають весною і в'ють гніздечка на стрісі (лелеки, журавлі).

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

$(A - 1, B - 3)$

Завдання №5 «Шифрувальник»

Дізнайтеся, що написано в цій грамоті. Зібрати літери в слова вам допоможуть чарівні стрілочки.

И	Ж	Е	Н
Н	А	К	А
Е	І	Ю	К
В	М	Ж	А
А	Н	И	Ь
В	Ч	У	С

Відповідь: Не кажи не вмію, а кажи навчуся.

Елемент Ключа: Дана число буде відповідати літері у алфавіті.

(C -22, T-23)

Завдання №6 «Склади картину»

Скласти з пазлів репродукцію картини І. Рєпіна «Як козаки листа писали турецькому султану».

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

(В – 3)

Завдання №7 «Закодоване слово».

На зупинці учасники гри отримують останній елемент ключа. Кожен елемент ключа відповідає порядковому номеру літери алфавіту. Потрібно скласти зашифроване слово, щоб відкрити скриню зі скарбом.

Елемент Ключа: Дане число буде відповідати літері у алфавіті.

(О - 19)

(Красєзнавство)

Ведуча.

Шановні учасники нашого квесту, ви подолали всі перешкоди, показали, що вмієте працювати в команді, виявили знання з історії рідного краю, продемонстрували свою ерудицію. Всі команди гідно боролися за перемогу, але у кожному змаганні є переможці. Першою до фінішу дійшла команда «...»!

А тепер найвідповідальніший момент нашої гри. Переможці отримують скриню зі скарбом. Давайте відкриємо її і побачимо, що там. *(Переможці дістають скарб - карту м. Вінниці).*

Відповідальні за випуск:

Яценко О.В. – Директор Департаменту освіти Вінницької міської ради
Москальчук Н.І. – завідувач комунальної установи «Міський методичний кабінет»

Редакційна колегія:

Воловодівська Ж.О. – методист з практичної психології та соціальної роботи
Докійчук Т.В. – методист з практичної психології та соціальної роботи
Зима Л.Т. – методист з початкового навчання
Любчак І.О. – методист з навчальних дисциплін
Побережна І.В. – методист з навчальних дисциплін
Півторак А.А. – методист з навчальних дисциплін

Комп'ютерна верстка:

Нарольська К.В. – методист з бібліотечних фондів